

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

**Анотований інформаційно-
бібліографічний покажчик
статей з періодичних видань
Географічні науки.
Науки про Землю.
Туризм. Туристична діяльність**

Національний університет «Чернігівська політехніка»

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

**Анотований
інформаційно-бібліографічний
показчик статей
з періодичних видань
Географічні науки.
Науки про Землю.
Туризм. Туристична діяльність
(I квартал)**

Чернігів, 2020

УДК 016
А 69

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Наукової бібліотеки Національного університету «Чернігівська політехніка»
Протокол № 02/20 від 25.02.2020 р.

Рецензент:

Мороз Н. В. Директор Наукової бібліотеки Національного університету «Чернігівська політехніка»

Анотований інформаційно-бібліографічний покажчик статей з періодичних видань. Географічні науки. Науки про Землю. Туризм. Туристична діяльність (I квартал) / уклад. Т. А. Сіденко, О. О. Чечукова. – Чернігів : Наукова бібліотека Національного університету «Чернігівська політехніка», 2020. – 14 с.

Інформаційно-бібліографічний покажчик містить частково анотований огляд статей з періодичних видань, які бібліотека отримала за січень, лютий, березень 2020 року.

Добір матеріалу завершено 18.05. 2020 р. Опис здійснено мовою оригіналу відповідно до ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання». Слова і словосполучення скорочені відповідно до ДСТУ 3582-97 «Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі», ГОСТ 7.12-93 «Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке. Общие требования и правила» и ГОСТ 7.11-2004 (ИСО 832:1994) «Библиографическая запись. Сокращение слов и словосочетаний на иностранных европейских языках».

Покажчик призначений для науковців, викладачів, студентів, а також усіх, хто цікавиться періодичною пресою.

Покажчик випускається електронному вигляді. З покажчиком можна ознайомитись в Електронному архіві IRChNUT Національного університету «Чернігівська політехніка» та на сайті бібліотеки.

ЗМІСТ**ГЕОГРАФІЧНІ НАУКИ**

Український географічний журнал № 1 6

НАУКИ ПРО ЗЕМЛЮ

Геоінформатика № 1 11

ТУРИЗМ. ТУРИСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Український туризм № 1. 13

ПЕРЕДМОВА

Періодичні видання відіграють значну роль у житті кожного науковця, студента, оскільки в них оперативно відображається найактуальніша інформація.

Залежно від тематики, періодичні видання розподіляються по відділах наукової бібліотеки. Інформація про надходження чергових номерів видань, а також про місцезнаходження друкованих примірників і електронних копій публікується на сайті «Відкритий реєстр періодики НБ ЧНТУ» (<http://rfid.stu.cn.ua/>).

Користувачі можуть отримати через службу Електронної доставки документів (ЕДД) електронною поштою статті з періодичних видань, які знаходяться у фондах бібліотеки.

Одержані з бібліотеки електронні копії періодичних видань дозволяється використовувати лише з науковою, навчальною або освітянською метою. Забороняється тиражувати одержані копії, відтворювати їх у будь-якій іншій формі, крім одноразового друкування електронного файлу, передавати іншим особам чи організаціям.

Замовник несе відповідальність за використання електронної копії відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права».

ГЕОГРАФІЧНІ НАУКИ

Український географічний журнал = Ukrainian geographical journal : наук.-теорет. журн. / Нац. акад. наук України, Ін-т географії, Укр. географ. т-во. – Київ : [б. в.], 1992. – Виходить щоквартально.

Український географічний журнал. – 2020. – № 1.

Палеха, Ю. М. Нова редакція генеральної схеми планування території України – стратегія інтеграції України у європейський простір / Ю. Д. Палеха // Український географічний журнал. – 2020. – № 1. – С. 7-15.

Метою цієї публікації є аналіз недоліків і проблем, пов'язаних з діючою Генеральною схемою, встановлення передумов розроблення її нової редакції та визначення основних наукових та практичних принципів виконання. Викладено основні аспекти розроблення нової редакції Генеральної схеми планування території України. Діюча Генеральна схема була затверджена Законом України 7 лютого 2002 року. Термін її дії завершується у 2020 році. Програмою діяльності Кабінету Міністрів України передбачено розроблення нової Генеральної схеми у найближчі роки. Встановлено, що основними питаннями, які потребують вирішення у новій Генеральній схемі, є: побудова планувального каркасу, пов'язаного з європейським планувальним каркасом (в основу якого покладені міжнародні транспортні коридори ТІН); використання переваг точок зростання; розвиток функціональних регіонів (Азово-Чорноморське узбережжя, Українські Карпати, прикордонні регіони, міські агломерації тощо); розбудова Національної екологічної мережі на базі Смарагдової мережі України; розвиток сучасної системи розселення; зміна структури використання земель і підвищення частки природоохоронних та рекреаційних територій. В основу рішень Генеральної схеми має бути покладена затверджена Стратегія регіонального розвитку України до 2027 року. Нова Генеральна схема має створюватись як інтерактивна геоінформаційна модель у єдиній державній референційній системі координат УСК-2000, загальнодоступній для використання органами державної влади та місцевого самоврядування і включати прогностичні карти за такою тематикою: Планувальна структура (планувальний каркас) території України; Функціональне зонування за видами

переважного використання; Комплексна оцінка території; Система розселення і перспективний адміністративно-територіальний устрій держави; Система транспорту; Екологічний каркас. Така інтерактивна моделююча система буде актуальною для визначення стратегії просторового розвитку на основі положень Державної стратегії регіонального розвитку України до 2027 р. і водночас буде здатна оперативно реагувати на зміни, які відбуваються в державі на основі інформації щодо природного, економічного, соціального, демографічного та інших потенціалів її території та відповідно корегувати стратегію її розвитку.

Апостолов, О. А. Виявлення осередків опустелювання в Україні на основі розрахунків водних індексів за даними дистанційного зондування Землі / О. А. Апостолов, Л. О. Єлістратова, І. Ф. Романчук, В. М. Чехній // Український географічний журнал. – 2020. – № 1. – С. 16-25.

Мета цієї публікації – обґрунтування методичних підходів до визначення вологозабезпеченості території за даними ДЗЗ на основі розрахунків водних індексів (індексів вологості) для виявлення процесів опустелювання за умов сучасного глобального та регіонального потепління. Здійснено відбір оптимальних водних індексів для відображення процесів опустелювання. Обґрунтовано поєднане використання даних супутників Landsat та TERRA/MODIS для ефективного дослідження розвитку процесів опустелювання на різних просторових рівнях. На прикладі трьох модельних років (2007, 2015 та 2016 – дуже посушливого, посушливого та типового) розкрито просторові особливості прояву посухи як потужного чинника опустелювання. Зокрема, для 2007 та 2015 років адміністративні області України проранжовано за рівнем вологозабезпеченості за значеннями індексу NDII (normalized difference infrared index) – від територій надмірної зволоженості до територій катастрофічної посушливості. Розраховано втрати у грошовому вимірі для сільськогосподарського виробництва від прояву посухи у межах окремих адміністративних областей, які зазнали впливу цього явища. Новизна дослідження полягає в обґрунтуванні найефективніших для виявлення процесів опустелювання водних індексів, їх розрахунку за допомогою даних ДЗЗ та у подальшому застосуванні цих індексів для території України.

Позняк, С. П. Інвестиційна привабливість ґрунтів Карпатського регіону України / С. П. Позняк, З. П. Паньків, Т. С. Ямелинець, Н. С. Гавриш // Український географічний журнал. – 2020. – № 1. – С. 26-34.

Мета цієї публікації – обґрунтувати необхідність комплексної оцінки та вдосконалити теоретико-методологічні засади оцінювання інвестиційної привабливості ґрунтів Карпатського регіону України, розробити систему показників для оцінювання агровиробничих властивостей ґрунтів і сформувати структуру показників регіональної інвестиційної привабливості модальних типів ґрунтів. До критеріїв інвестиційної привабливості ґрунтів віднесено їхні морфологічні особливості та фізико-хімічні властивості, кліматичні, технологічні, організаційно-економічні, соціальні, правові параметри. Першочерговим завданням є формування баз даних морфологічних, фізичних і фізико-хімічних властивостей модальних типів ґрунтів Карпатського регіону, які визначають родючість та інвестиційну привабливість. Пропонована оцінка інвестиційної привабливості ґрунтів земельних ділянок є запорукою мінімізації можливих ризиків інвестування та впровадження рентабельного типу землекористування.

Антипова, Е. А. Динамика демографического пространства Республики Беларусь В XXI веке: сходства и различия между городской и сельской местностью / Е. А. Антипова // Український географічний журнал. – 2020. – № 1. – С. 35-44.

Цель исследования – установление пространственно-временных закономерностей в динамике численности и характере естественного движения городского и сельского населения на трех уровнях территориальной иерархии Республики Беларусь.

С использованием сравнительно-географического, статистико-математического методов и ГИС-технологий проведен анализ динамики демографического пространства страны за 1999 – 2018 гг. Определена поляризация трендов динамики численности и дифференциация – в характере естественного движения городского и сельского населения. На уровне 118 административных районов и 115 городов Беларуси разработана типология городов и сельских районов по характеру демографического баланса. Установлено преобладание регрессивного типа демографического баланса в целом при

различиях между городской и сельской местностью. Для городов характерны паритетные позиции контрастно-факторного и регрессивного типов, для сельской местности – преобладание регрессивного типа. Современный демографический баланс городов и сельской местности Беларуси свидетельствует о формировании трех зон – центральной, полупериферийной и периферийной с паритетными позициями последних двух в городах и преобладании периферийности – в селе. Проведенный анализ свидетельствует об усилении дифференциации демографического пространства Беларуси и его периферизации. Доказанная дифференциация и поляризация демографического пространства Беларуси и тренд его периферизации 1999 – 2018 гг. являются основанием для выработки регионально дифференцированных направлений демографической безопасности и совершенствования административно-территориального устройства страны.

Бондар, В. В. Локалізація об'єктів корпоративного менеджменту в метрополісі Києва у контексті розвитку його організаційно-управлінських функцій / В. В. Бондар // Український географічний журнал. – 2020. – № 1. – С. 45-50.

Мета статті – виявити особливості територіального розвитку організаційно-управлінської функції столичного метрополісу, на прикладі просторової локалізації штаб-квартир найбільших компаній України. Визначено кількісне представництво головних офісів ТОП-100 компаній для метрополісу Києва в регіональному вимірі країни та розглянуто чинники їх територіального розосередження. При цьому встановлено, що 3/4 штаб-квартир метрополісу локалізується в межах його загальноміського ядра та інших прилеглих історично сформованих територій (Кудрявець, Лук'янівка, Паньківщина, Черепанова гора). Здійснено порівняльний аналіз розподілу штаб-квартир найбільших компаній в межах метрополісів Києва та Пекіна за видами їх економічної діяльності. Виявлено також деякі прояви розвитку децентралізаційних процесів організаційно-управлінської функції прилеглої території Києва, насамперед для міських поселень першого агломерованого порядку. Наукова новизна полягає у дослідженні територіальних аспектів розміщення об'єктів корпоративного менеджменту в межах міського простору столичного метрополісу в контексті важливості їх функціонування для розвитку національної

економіки. Дослідження особливостей розвитку організаційно-управлінської функції Києва дає можливість розкрити специфіку розвитку наявних метрополітарних процесів, а також виявити їх роль у розвитку міста та його прилеглої території. Крім того локалізація об'єктів корпоративного менеджменту столичного метрополісу відображає основні прояви розвитку стратегічного управління видами діяльності в різних секторах господарства, які формують економіку міста та визначають його роль у регіональному розвитку.

Нгуен Ту Нхун. Індикатори сталого туризму для островів Ко То та Ван Дон / Нгуен Ту Нхун, Фам Хоанг Хай, Нгуен Мань Ха, Нгуен Хань Ван, Хоанг Бак // Український географічний журнал. – 2020. – № 1. – С. 51–58.

У статті опрацьовані індикатори сталого розвитку туризму для островів Ко То (близько 400 островів) та Ван Дон (близько 600 островів). Ці острови мають сприятливе географічне положення, оскільки розташовані в межах опосередкованого економічного впливу центру розвитку туризму в затоці Тонкін. У районі є унікальні туристичні ресурси. Це є передумовою для формування та організації різноманітних напрямків туризму та перетворення островів на головний туристично-рекреаційний центр північного туристичного регіону В'єтнаму. Визначено чинники, що обмежують можливості розвитку туризму в регіоні (збільшення обсягу відходів, скидання неочищених стічних вод у природне середовище, проблеми менеджменту тощо). Для того, щоб перетворити регіон на велику визначну дестинацію та досягти найближчим часом цілей сталого розвитку туризму необхідно забезпечити належну якість турпродукту в регіоні. Вирішенню цієї проблеми та наданню допомоги керівникам і особам, які приймають рішення, сприятиме запропонована система індикаторів сталого розвитку. Одним із інструментів для розроблення такої системи показників є метод Дельфі. За його допомогою експертами було обрано 24 показники, у тому числі 14 таких, що стосуються природних ресурсів, 4 – економічних аспектів, 3 – екологічних, 3 – культурних та соціальних аспектів сталого розвитку туризму.

Гаднадь, І. Сучасний стан та перспективи розвитку вітрової енергетики у світі, Європі та в Україні, зокрема на Закарпатті /

І. Гаднадь, К. Тар, Й. Молнар // Український географічний журнал. – 2020. – № 1. – С. 59-70.

Мета публікації – висвітлити та узагальнити деякі аспекти сучасного стану вітрової енергетики та окреслити можливі перспективи її розвитку, насамперед залежно від кліматичних ресурсів, а також економічних чинників. Розглянуто сучасний стан використання енергії вітру в світі, Європі та в Україні (зокрема на Закарпатті) за показниками введених в експлуатацію вітрових електростанцій та потужностей встановлених вітротурбін. На основі літературних джерел та кліматичних баз даних розглянуто стан розвитку вітрової енергетики як вагомого чинника протидії глобальним змінам клімату та поліпшення загального стану енергетичної безпеки світу. Узагальнено перспективи подальшого розвитку вітроенергетики. Виділено території України, особливо Карпатський регіон, які характеризуються найвищим вітроенергетичним потенціалом і мають сприятливі умови для виробництва електроенергії сучасними вітровими електростанціями з високим ступенем ефективності. Для дослідження кліматичних умов використання вітрової енергії на Закарпатті проаналізовано гомогенізовані ряди швидкості вітру кліматичної бази даних CARPATCLIM. На основі даних Global Wind Atlas показано територіальний розподіл показників потужності та швидкості вітру на висоті 10 м, 50 м та 100 м в області. Крім кліматичних умов, у статті аналізуються й інші аспекти впровадження вітрової енергетики на Закарпатті, насамперед природоохоронні, які пов'язані з унікальністю природних цінностей краю.

НАУКИ ПРО ЗЕМЛЮ

Геоінформатика: наук. журн. / Нац. акад. наук України, Центр менеджменту та маркетингу в галузі наук про Землю ІГН НАН України. – Київ : Карбон, 2002 – Виходить щоквартально.

Геоінформатика. – 2020. – № 1.

Якимчук, Н. А. Апробация методов частотно-резонансной обработки спутниковых снимков и фотоснимков на некоторых геологических структурах и месторождениях в Австралии и

Новой Зеландии / Н. А. Якимчук, И. Н. Корчагин // Геоинформатика. – 2020. – № 1. – С. 3-18.

Якимчук, Н. А. Технология частотно-резонансной обработки данных ДЗЗ: результаты практической апробации при поисках полезных ископаемых в различных регионах земного шара. Часть III / Н. А. Якимчук, И. Н. Корчагин // Геоинформатика. – 2020. – № 1. – С. 19-41.

Соловьёв, В. Д. Глубинная структура и новые экспериментальные данные о вулканах пролива Брансфилд (Западная Антарктика) / В. Д. Соловьёв, В. Г. Бахмутов, Н. А. Якимчук, И. Н. Корчагин // Геоинформатика. – 2020. – № 1. – С. 42-55.

Лубков, М. В. Моделювання процесів фільтрації у неоднорідних анізотропних газоносних пластах / М. В. Лубков, О. О. Захарчук // Геоинформатика. – 2020. – № 1. – С. 56-63.

Михеева, Т. Л. Прямая и обратная задачи магнитометрии для совокупности горизонтально расположенных стержневых тел / Т. Л. Михеева, Е. П. Лапина, Н. В. Панченко // Геоинформатика. – 2020. – № 1. – С. 64-71.

Причепий, Т. И. Модификации мнимых векторов, их свойства и возможности при визуализации магнитотеллурического поля / Т. И. Причепий // Геоинформатика. – 2020. – № 1. – С. 72-81.

Азімов, А. Т. Забруднення ґрунтів та інших об'єктів довкілля важкими металами в районах полігонів захоронення твердих побутових відходів / А. Т. Азімов, І. В. Кураєва, О. М. Трофимчук, С. П. Кармазиненко, К. С. Злобіна // Геоинформатика. – 2020. – № 1. – С. 82-98.

Зацерковний, В. І. Аналіз геоекологічних проблем мегаполісів (на прикладі м. Києва) / В. І. Зацерковний, Л. П. Романуха, І. В. Пампуха, П. А. Савков, І. К. Синявська // Геоинформатика. – 2020. – № 1. – С. 99-115.

Тимків, М. М. Особливості проєктування мережі гідрогеологічного моніторингу в межах окремого річкового басейну / М. М. Тимків // Геоинформатика. – 2020. – № 1. – С. 116-123.

ТУРИЗМ. ТУРИСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Український туризм: всеукр. вид. для професіоналів турист. бізнесу / ТОВ "Видавництво "Дзеркало світу".

Український туризм. – 2020. – № 1.

Козловський, Р. Туризм – 2020: рік надій та сподівань / Р. Козловський, О. Шикіна, С. Ярьоменко // Український туризм. – 2020. – № 1, січ.-лют. – С. 8-10.

У 2019 році *всесвітньо відомий портал Lonely Planet опублікував перелік популярних напрямків для подорожей у 2020 році. Серед 40 перелічених дестинацій жодної згадки про Україну. TourRadar, який останнього часу набув статусу одного з найпотужніших ОТА у світі, також анонсував потенційно привабливі напрямки серед туристів на 2020 рік. Але як й у випадку з Lonely Planet, Україна відсутня у достатньо великому переліку дестинацій. Тобто як і раніше, наша країна залишається на задніх місцях уподобань світової індустрії подорожі. Виникає питання: а чи можливо змінити ситуацію на краще?*

Тенденції галузі від Amadeus // Український туризм. – 2020. – № 1, січ.-лют. – С. 12-13.

Редакція УТ на початку кожного року складає та публікує рейтинги за різноманітними показниками туристичної та транспортної галузі. Не є виключенням і початок 2015 року. Незважаючи на те, що галузь переживає украй важкі часи, туристичні компанії все ж таки працюють, надаючи своїм клієнтам послуги відповідно до їхніх запитів. Більше того, кризові часи якнайкраще стимулюють представників тревел-галузі надавати ці послуги в найоптимальніший спосіб: адже на ринку, що перебуває у стані рецесії, в конкурентній боротьбі виграють ті з провайдерів послуг, хто надає їх найшвидше, найповніше та з найменшими для клієнта витратами.

Одним з таких глобальних провайдерів ІТ-послуг для тревел-індустрії є компанія Amadeus, яка є лідером в Україні з обслуговування компаній, що працюють у туристичній та транспортній галузях. Отже, дані, надані редакції УТ компанією «Амадеус Україна», якнайкраще ілюструють стан вітчизняної тревел-галузі та її перспективи.

Світові ціни на перельоти і готелі 2020 // Український туризм. – 2020. – № 1, січ.-лют. – С. 14-17.

Аеропорти України: зростання пасажиропотоку // Український туризм. – 2020. – № 1, січ.-лют. – С. 18-19.

Світовий рейтинг пунктуальності авіакомпаній 2019 // Український туризм. – 2020. – № 1, січ.-лют. – С. 20-20.

Рейтинг пунктуальності українських авіакомпаній // Український туризм. – 2020. – № 1, січ.-лют. – С. 22-23

Коронавірус VS турбизнес. Хто кого? // Український туризм. – 2020. – № 1, січ.-лют. – С. 24-25.

Лижні курорти Грузії 2020 року // Український туризм. – 2020. – № 1, січ.-лют. – С. 26-30.

Ernest Airlines: компанія з бородою // Український туризм. – 2020. – № 1, січ.-лют. – С. 32-34.

Коновалов, В. Авіація в очікуванні / В. Коновалов // Український туризм. – 2020. – № 1, січ.-лют. – С. 35.

Фрішко, В. Плюси і мінуси дешевого Єгипту / В. Фрішко // Український туризм. – 2020. – № 1, січ.-лют. – С. 36-38.

Гільдія гідів – новий формат // Український туризм. – 2020. – № 1, січ.-лют. – С. 46-49.

Туристичний збір – перші питання // Український туризм. – 2020. – № 1, січ.-лют. – С. 40-43.

Фрішко, В. Чи повертаються самостійні туристи до туроператорів / В. Фрішко // Український туризм. – 2020. – № 1, січ.-лют. – С. 50-52.

Грузія екскурсійна // Український туризм. – 2020. – № 1, січ.-лют. – С. 54-56.

Укрзалізниця VS Deutsche Bahn // Український туризм. – 2020. – № 1, січ.-лют. – С. 58-61.